

TRIBUNA

Ens hem comportat com nous rics

LLUÍS PORTA I VILALBA

ESPANYA, abans de la Guerra Civil, era un país pobre, amb un nivell econòmic clarament inferior al de les nacions sobressortint d'Europa. Els estralls de la conflagració, com és lògic, van empitjorar la nostra situació i no va ser fins a l'any 1959 que el Pla d'Estabilització va fer passar a millor vida la fracassada autarquia i va establir les bases per iniciar la nostra remuntada econòmica. Però la nostra situació política no ens va permetre participar del generós Pla Marshall, amb l'ajut del qual les nacions europees van iniciar una ràpida i admirable recuperació.

La nostra es va produir de manera més lenta i feixuga. A l'arribada de la democràcia l'any 1975, juntament amb l'obertura política, va tenir lloc una explosió d'entusiasme transformador per part dels nostres ajuntaments, que en pocs anys van millorar extraordinàriament l'aspecte de les nostres ciutats i els nostres po-

bles. Però quan la nostra economia va fer un salt espectacular va ser amb motiu de l'entrada en la Unió Europea. Va ser digne d'admiració l'esforç que vàrem haver de fer per reunir les condicions que hi permetessin el nostre ingrés, però va valdre la pena perquè els milers de milions d'euros que ens van arribar van transfor-

mar ràpidament les nostres infraestructures fins a un nivell que fa que quan sortim per Europa, així com abans admiràvem les realitzacions estrangeres, ara sovint comprovem el seu nivell inferior. En el curs d'un recent viatge que vaig fer en cotxe amb uns alemanys pel denominat Eix del Llobregat, el conductor es va mostrar admirat per la magnífica obra i un company amb un agut sentit de l'humor li va contestar: "L'heu pagat vosaltres", referint-se, clar està, a la majoritària aportació alemanya als fons europeus.

Però l'actual crisi econòmica ha posat de manifest els errors i els excessos que hem comès en aquests anys d'eufòria. Els hem comès a escala nacional i individual.

Recordaran que el nostre president del Govern s'ufanejava d'haver superat Espanya el PIB d'Itàlia i d'aproximar-nos ràpidament al de França. Ara es comprova que la pluja de diners que ens va caure tan magnànimament no es va invertir d'una manera rigorosa i pensant en la seva rendibilitat.

Si considerem, per exemple, la xarxa de l'AVE, veiem que Espanya en tindrà més quilòmetres que França, però els francesos tenen ja 10 vegades els passatgers d'Espanya. I és que l'esmentada xarxa no es va projectar amb criteris econòmics sinó portant a la pràctica la peregrina idea del PP de comunicar les capitals de província espanyoles amb la capital de l'Estat en un màxim de 2 hores i mitja. El secretari de transports dels EUA, després de realitzar amb l'AVE el trajecte Madrid-Saragossa, no és sorprenent que digués, suposo que amb sorna: "Vostès són molt rics."

Quant als ciutadans, ara es diu que hem viscut un 10% o un 15% per sobre de les nostres possibilitats. Els tipus d'interès molt baixos, les facilitats creditícies, el ràpid increment del valor dels habitatges, etc., feien suggestiva —i semblava que segura— la inversió immobiliària. Ara es veu que aquesta creença era errònia i la manera dramàtica per confirmar-ho és el fet que l'any 2009 les caixes espanyoles tenien

173.000 habitatges per vendre o logar. Aquest enorme endeutament dels particulars ha fet que el deute privat, que el 1995 estava en el 60% del PIB, ara està en el 135%.

La nostra actitud de viure per sobre de les nostres possibilitats en certa manera es pot comprendre si tenim en compte que el nostre enriquiment es va produir d'una manera molt ràpida i la nostra eufòria era semblant a la del ciutadà que li toca la loteria o té un cop de sort a la borsa. Ara, però, ens hem d'enfrontar a la dura realitat i ens queda un llarg i difícil camí per sortir de la crisi.

De segur que ens en sortirem, perquè aquesta no és la primera crisi que haurem superat ni serà l'última. Però els sacrificis que ens esperen resultaran positius si canviem els excessos passats per una actitud més sobria, més realista. L'exemple a imitar per totes les nacions europees és el d'Alemanya, que amb la seva tenacitat i la seva disciplina és capaç de superar totes les situacions catastròfiques que ha hagut d'enfrontar al llarg de la seva història.

COL·LABORACIÓ

Sobre el consum de tabac i els locals d'hostaleria

DR. FRANCESC ABELLA PONS
ESPECIALISTA EN ADICCIONS

MOLT SE SAP i molt s'ha dit ja sobre els efectes perjudicials del tabac, no en farem aquí ara una extensa explicació. Les evidències científica, sanitària i social en són un bon testimoni. Tot i així, a Espanya segueixen havent-hi entre 55.000 i 60.000 morts atribuïbles a aquesta substància anualment (envers les 8.500 atribuïbles a l'alcohol). D'aquestes morts, 3.200 són degudes al tabac passiu. Aquest és ara per ara el gran repte que tenim davant. L'exposició al fum del tabac és acumulativa: a més hores d'exposició més risc de patir malalties relacionades amb la substància. S'estima que a Espanya es registren 1.000 víctimes anuals només entre els treballadors del sector de l'hostaleria.

No és d'estranyar, doncs, l'interès de les autoritats sanitàries a posar solució al problema. Les normes, prohibicions i regulacions són de difícil acceptació, però la societat n'està plena, algunes de còmodes i altres d'incòmodes, però amb l'única finalitat del bé comú. Els nostres pares explicaven que abans es podia escopir en molts locals (a la barberia, al bar, etc.) dins uns recipients preparats

per aquest fi. Ara ens semblaria del tot antihigiènic i fins i tot fastigós. Als nostres nets els semblaria impossible que als bars i restaurants es pogués fumar. La recent llei 28/2005 es va atrevir amb unes normes prou valentes, com prohibir totalment la publicitat i promoció dels productes derivats del tabac. Va prohibir també fumar, ens espais de més de cent metres quadrats, tot deixant a la voluntat dels propietaris de bars i restaurants la decisió de deixar fumar o no en els espais més petits. La propera llei també ho prohibirà ara, atès que el dret dels treballadors, en primer lloc, i dels clients, després, a no respirar un fum amb un elevat potencial contaminant preval als interessos econòmics.

Durant aquest període d'aplicació de la llei i de les temudes restriccions s'han publicat múltiples treballs científics que en demostren el seu encert. S'han reduït els ingressos hospitalaris per càncer entre un 8% i un 40%. S'han reduït també un 17% els ingressos hospitalaris per infart agut de miocardi. En un altre estudi sobre els símptomes respiratoris i l'exposició al fum ambiental del tabac en

una cohort de treballadors de bars, restaurants, pubs i discoteques de cinc comunitats autònomes (durant octubre-desembre de 2005, abans de l'aplicació de la llei i octubre-desembre de 2006, després de la llei), ha demostrat que els treballadors no fumadors van obtenir una millora de la seva salut respiratòria en aquells que treballaven en establiments amb prohibició total de fumar. Es va observar una reducció significativa del 98,1% dels símptomes respiratoris estudiats, mentre que no es van apreciar canvis significatius en els treballadors d'establiments on es permetia fumar, tant en zones habilitades com en tot el local.

Els arguments sanitaris són prou contundents. Per què, doncs, se segueix qüestionant el tema? Diversos són els arguments que des de la indústria de l'hostaleria es donen. Per exemple, que a Irlanda s'han perdut el 24% dels bars (de 6.896 a 5.211) i un 8% dels restaurants (de 4.279 a 3.908). La realitat és que abans de l'entrada en vigor de la llei que prohibia fumar als bars irlandesos, les vendes d'alcohol van caure un 15% entre el 2001 i el març del 2004. Les dades de la Central Statistics Office van revelar que els beneficis dels bars van caure un 3,8% durant els primers nou mesos de la llei, però van pujar en un 2,3% en

tre setembre i novembre del 2004. En aquest mateix país, el primer any de la llei els ingressos van caure un 1% menys que en els tres anys anteriors. Els hostalers asseguraven que els ingressos caurien un 24% des del primer any. Un altre estudi realitzat en 38 locals abans i després de la llei va demostrar que la contractació de personal va créixer un 11%. A Espanya, l'Associació Unió de Consumidors de Galícia refereix que els locals públics que van decidir prohibir totalment el consum de tabac al seu interior van registrar beneficis econòmics. A més, els locals de menjars ràpids, en què molts d'ells han apostat obertament per declarar-se espais sense fum, han augmentat la seva facturació un 3% durant l'any després de la llei. Hi ha una altra dada de pes, el 68% de la població és partidària que es prohibeixi totalment fumar en espais d'oci i restauració, i el 32% diu que aniria més a aquests llocs si s'apliqués la prohibició, contra el 16% que afirma que les seves visites a bars i restaurants disminuirien si es prengué aquesta mesura.

Una cosa sí que és certa, sempre tancaran bars i restaurants, com tancaran tallers mecànics, gestories, sabateries o qualsevol altre negoci de cara al públic. En un establiment que es tracta bé a la gent, es

menja amb qualitat i amb un preu raonable, que es pugui o no fumar, segurament l'afectarà ben poc en la seva economia i en el seu futur com a negoci.

Un tema són les dades contrastades i l'altre, ben diferent, la psicosis de caos i de ruïna que es vol transmetre. No és possible que els interessos d'uns prengui sobre la salut de tots. Caldria recordar una cèlebre frase de Sir George Young, diputat conservador i ministre de sanitat d'Anglaterra, quan, ja al 1979, deia que la solució al problema del tabaquisme no es trobava als laboratoris d'investigació, ni als quiròfans dels hospitals, sinó als parlaments de les nacions democràtiques.

Els arguments aportats tant per la indústria del tabac com per l'hostaleria són fruit, moltes vegades, de la por d'allò desconegut i del propòsit de generar confusió entre la gent. Al 1990, un article al diari ABC parlava que els embussos de trànsit augmentarien seriosament per la prohibició de fumar als transports públics, ja que els fumadors no agafarien ni el metro ni l'autobús i es llançarien als carrers amb els seus cotxes. Deixem que els qui entenen del tema prenguin les decisions correctes, decisions que tenen a veure amb el bé comú i la voluntat de la majoria.